1893 — 1973
80
років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 206. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 10-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1973 No. 206. VOL. LXXX.

Деякі частини магнетофонних записів Президента дуже невиразні — каже секретарка

Вашингтон. — У четвер, 8-го листопада, Ровз Мері Вудс, особиста секретарка президента Ніксона, сказала федеральному судді Джонові Сіріці, що деякі магнетофонні записи розмов Президента із його дорадниками є такі невиразні, що вона не могла виготовити з них повної транскрипції. П-ні Вудс заявила, що на деяких із них більше чути інші звуки, наприклад, брязкання посуди, човгання ніг, звуки оркестри коло Білого Дому, ніж самі розмови. Вона сказала, що в кінці минулого вересня президент Ніксон попросив її переслухати всі так звані Вотергейтські магнетофонні записи та зробити з них транскрипцію, але через погану якість деяких записів вона не могла цього зробити.

У свідченні перед суддею Сірікою Ровз Мері Вудс також роз'яснила проблему із „прогалиною", яка нібито виявилася з тих записах. У середу, 7-го листопада, дорадник Білого Дому Джон Беннет повідомив суддю Сіріку, що секретарка Президента сказала йому, що в записах, які вона тепер має в своїй канцелярії, знайшла „ще одну прогалину". Але в четвер, 8-го листопада, п-ні Вудс сказала судді Сіріці, що спеціяльний правний дорадник Президента Фред Базгардт знайшов один магнетофонний запис і тому ця „прогалина" тепер вже не існує. На цій магнетофонній стрічці, сказала п-ні Вудс, є записана розмова президента Ніксона з його колишнім правним дорадником Джоном Діном. Ця розмова відбулася в Білому Домі 16-го квітня 1973-го року.

Надалі залишилося ще нерозв'язаним питання двох т. зв. „неіснуючих" магнетофонних записів. Минулого тижня речник Білого Дому повідомив, що два магнетофонні записи, які Президент погодився передати судді Сіріці, „ніколи не існували", тобто, що дві розмови Президента із його дорадниками Джоном Мічеллом і Джоном Діном не були записані на магнетофонну стрічку. Розмова Президента з колишнім генеральним прокурором Мічеллом відбулася три дні після влому до головної квартири Демократичної партії, а розмова з Діном відбулася 15-го квітня ц. р. Ні суддя Сіріка, ані секретарка президента Р. Ніксона Ровз Мері Вудс не сказали представникам преси, чи під час переслухування в четвер, 8-го листопада, була заторкнена справа цих двох „неіснуючих" магнетофонних записів.

Сенатор Айкен в справі резиґнації Президента

Республіканський сенатор Джордж Айкен із Вермонту, один із найбільш впливових членів Конгресу, закликав Палату Репрезентантів або формально обвинувачити („імпіч") президента Ніксона, або оставити його в спокою. Сен. Айкен, виступаючи в Сенаті, сказав, що Палата Репрезентантів не повинна ухилятися від своїх обов'язків закликами до Президента, щоб він зрезиґнував, а повинна якнайскоріше вирішити, чи є підстави формально обвинувачити його, чи ні. Якщо Палата вирішить, що нема таких підстав, то повинна повідомити про це американську публіку й на тому закінчити цілу справу. Виступ сен. Айкена не був обороною президента Ніксона, ані його уряду. Навпаки, Айкен гостро скритикував деякі заходи Білого Дому щодо „своїх домашніх клопотів" (неясна ситуація з магнетофонними записами тощо). Айкен сказав, що він тільки хоче, щоб справа обвинувачення Президента була розв'язана в найближчому часі, бо надмірне присвячення уваги цій справі підриває спроможність Уряду виконувати свої обов'язки.

Лікарі в Іллиной вшанували пам'ять проф. д-ра М. Панчишина

Чикаґо (д-р Роман Оришкевич). — 3-го листопада ц.р. відбулися ширші сходини членів Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Відділу Іллиной, та гостей в приміщенні ресторану Spinning Wheel, Гінсдейл, Іллиной, на яких вшановано світлу пам'ять проф. д-ра Маріяна Панчишина у 30-річчя його смерти. Сходини відкрив голова Відділу д-р Василь Марчук. З доповіддю про наукові досягнення та жертвенну працю незабутнього професора Маріяна Панчишина виступив д-р Роман Осінчук з Ню Йорку. Особистими спогадами про д-ра М. Панчишина як великого любителя молоді, поділився із присутніми д-р Тома Воробець. Між гостями була присутня дружина професора д-ра М. Панчишина, пані Ольга Панчишин, і син д-р Маріян Панчишин, який є членом УЛТПА, Відділу Іллиной. Вставанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять професора М. Панчишина. На закінчення вечора виступив вокальний ансамбль „Пісня" 29-го Відділу Союзу Українок Америки в складі пань: Віра Джулинська, Галина Грушецька і Наталка Масник; при фортепіяні Оксана Оришкевич.

Помер Михайло Дидик, союзовий та громадський діяч Сиракюз

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що із Сиракюз, Н. Й., наспіла вістка, що там помер на 78-му році життя Михайло Дидик, довголітній організатор і секретар 317-го Відділу УНСоюзу та активний член цієї української громади. Покійний був уродженцем Бережан, прибув до Америки 18-річним юнаком і тут відразу включився в громадське та союзове життя Сиракюз. Був теж одним із основників місцевого відділу ОДВУ та членом УНДому. Бл. п. Михайло Дидик був відомим будівничим контрактором. Осиротив доньки Анастазію Андрусишин, яка впродовж ряду років секретарювала у Відділі 317-му, перебравши ці обов'язки від батька, Анну Демянчук і Олену Плюту, сина Олексу, сестри Францішку Демянчук і Розалію Наконечну, брата Петра в Монтреалі та 12 внуків і двох правнуків. Союзовці та місцева українська громада відпровадила Покійного на вічний спочинок, вшановуючи його працю та заслуги для громади та організацій, в яких він був активним довгі роки.

НОВІ КЕРІВНІ ОРГАНИ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

З уваги на те, що в надрукованому в попередньому виданні „Свободи" складі новообраного Секретаріяту СКВУ трапились деякі неточності, подаємо тепер ще раз повний склад цього Секретаріяту:

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ

Президент — о. митрат д-р Василь Кушнір

Заступники: Микола Плавюк, Степанія Савчук, Василь Кирилюк

Генеральний секретар — Юрій Шимко

Скарбник — д-р Франко Мартинюк

Член — Юрій Даревич.

До Президії входять, як її повноправні члени, по одному представникові від Українських Церков. Осідок Президії є в місті Торонто, Канада.

ПЛЕНУМ

Президент — о. митрат д-р Василь Кушнір (Канада)

Представники Церков: Митрополит Владика Максим Германюк і Єпископ Владика Ізидор Борецький (Українська Католицька Церква), Митрополит Владика Мстислав Скрипник і о. архипресвітер д-р С. В. Савчук (Українська Православна Церква у Вільному Світі), пастор д-р Лев Жабко-Потапович (Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання);

Заступники президента: Йосип Лисогір (ЗСА), Василь Кирилюк (Канада), Антін Мельник (Німеччина), Микола Цюрак (Австралія), Василь Косюк (Арґентина), Микола Гец (Бразилія), Микола Плавюк (Канада), Степанія Савчук (СФУЖО);

Генеральний секретар — Юрій Шимко (Канада);

Скарбник — д-р Франко Мартинюк (Канада).

Представники центральних крайових репрезентацій: проф. Юрій Даревич (Канада), Ігнат Білинський (ЗСА), д-р Богдан Гнатюк (ЗСА), д-р Матвій Стахів (ЗСА), проф. Іван Вовчук (ЗСА), д-р Святомир Фостун (Англія), Омелян Коваль (Бельгія), інж. Осип Мельникович (Франція), Михайло Брик-Дев'ятницький (Голляндія), Володимир Котульський (Арґентина), інж. Олександер Чечко (Бразилія), Зенон Ростек (Австралія).

Представники міжкрайових надбудов організацій: Ірина Пеленська (СФУЖО), Андрій Чорнодольський (ЦЕСУС), Юрій Веретельник (ЦЕСУС), д-р Едвард Жарський (СКВОР), о. Тимофій Міненко (СКВОР), Теодозій Вуйняк (СУМ), д-р Юрій Криволап (ОДУМ), Богдан Футала (ТУСМ), д-р Всеволод Ісаїв (Пласт), д-р Денис Квітковський (Координаційна Рада ІСНО), д-р Роман Малащук (Світове Об'єднання ОУВФ), д-р Степан Ворох (Українське Лікарське Товариство Північної Америки), д-р Іван Марченко (СВУ), д-р Петро Стерчо (Головна Наукова Рада НТШ), д-р Мирослав Малецький (Братство кол. Вояків І Дивізії УНА).

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Святослав Фроляк (Канада) — голова

Юрій Дашко (Канада) — заступник

Д-р Сергій Наклович (Австрія), інж. Микола Сліпченко (Арґентина), Олег Шиманський (Бразилія), інж. Северин Григорців (Австралія), інж. Венедикт Васюк (Венесуеля) — члени.

Стейти започаткують ощаджування пального

Вашинґтон. — Близько 30 стейтів повідомили, що вони встановили нижчі максимальні швидкості для автомашин, які є власністю стейтових урядів, і також обнизили температуру в стейтових урядових будинках. Сім стейтів заявили, що зробили це ще перед промовою президента Ніксона в середу, 7-го листопада, але решта стейтів повідомили, що їх заходи є реакцією на заклик Президента ощаджувати пальне. У своїй промові, переданій минулої середи телебаченням і через радіо. Президент закликав стейтові уряди дати добрий приклад, а також заявив, що федеральний Уряд, в обличчі найсерйознішого браку пального від часу Другої світової війни, також застосує всі можливі засоби для ощадження пального.

Деякі стейтові уряди повідомили, що для своїх автомашин встановили максимальну швидкість 50 миль на годину. Інші стейти встановили 55, або 60 миль на годину як максимальні швидкості для урядових авт. Стейт Ню Джерзі пішов навіть дальше, бо на головних шляхах, наприклад, „Ню Джерзі Тирнпайк", „Ґарден Стейт Парквей", „Атлантик Сити Експресвей" тощо, встановив 50 миль на годину як максимальну швидкість для всіх авт, а не тільки для урядових. Повільніша їзда повністю не розв'яже проблеми браку пального, але заощадить велику кількість бензини.

Багато губернаторів стейтів наказали обнизити термостати в урядових будинках, а також погасити ті світла, які не є конечно потрібні. Наприклад, в деяких стейтових столицях більше не освітлюють прожекторами капітолів, тобто головних стейтових урядових будинків. По коридорах урядових будинків вживається менше світла. Стейтовий уряд Вермонту, наприклад, наказав, щоб чищення стейтових урядових будинків відбувалося в день, а не в ночі. Виглядає, що майже всі стейти позитивно відгукнулися на заклик Президента, бо також міські уряди започаткували різні заходи, щоб ощаджувати пальне.

ДВІ ВИСТАВКИ

Цієї неділі, 11-го листопада, о год. 2-ій по полудні у Філядельфії в галерії Христини Чорпіти при 6330 Н. 12-та вулиця, буде відкрита виставка картин Ждана Ласовського. Виставка, яку відкриє інж. Аполінарій Осадца триватиме до 25-го листопада. В тому самому часі в Ню Йорку в галерії Літературно - Мистецького Клюбу при 149 2-га евеню в Ню Йорку відбудеться виставка праць Клима Трохименка, з нагоди його 75-річчя. Відкриття виставки відбудеться о год. 1-ій по полудні.

ЄГИПЕТ ТА ІЗРАЇЛЬ ПОГОДИЛИСЬ ЩОДО УМОВ ПЕРЕМИР'Я

Каїро/Тель Авів. — Пряма американська інтервенція у конфлікт на Близькому Сході та дипломатична ініціятива державного секретаря Генрі Кіссінджера увінчалися значним успіхом. Уряди Єгипту та Ізраїля погодилися прийняти програму переведення в життя перемир'я, а в дальшому започаткувати мирні переговори та забезпечити на Близькому Сході тривалий мир. Ця програма була устійнена в часі розмов між єгипетським президентом Анваром ель-Садатом та Генрі Кіссінджером в Єгипті, а відтак доведена до відома ізраїльського уряду, який на неї також погодився після розмов з асистентом державного секретаря Джозефом Сіско. В часі відвідин Генрі Кіссінджера в Йорданії і його розмов з королем Гуссейном, а після того в Савдійській Арабії — уряди цих двох арабських держав висловили підтримку програми перемир'я, устійненого між Єгиптом та Ізраїлем. Важливим фактором у цьому була безумовно формальна декларація Генрі Кіссінджера від імени американського уряду, що ЗСА не дадуть у майбутньому військової підтримки ніякій державі на Близькому Сході, яка започаткує збройні дії на цьому просторі.

Програма єгипетсько-ізраїльського перемир'я включає таких п'ять основних пунктів:

1) Негайний обмін воєннополоненими;

2) Утворення під наглядом військових частин ОН коридору для безперебійного постачання єгипетської 3-ої Армії на східньому березі Суезу, окруженої ізраїльськими військами. Постачання цієї армії не включатиме амуніції та узброєння;

3) Зм'якшення арабської морської блькоади у проливі Баб ель Мандеб і заборона будь-якої іншої блькоади Ізраїля;

4) Започаткування прямих переговорів між командуванням єгипетських та ізраїльських збройних сил для остаточного визначення демаркаційної лінії, яка зобов'язуватиме до часу підписання мирного договору;

5) Започаткування прямих або посередніх мирних переговорів на невтральному місці. Ці переговори могтимуть відбутися під наглядом представників урядів ЗСА та СССР в Женеві, або на Кипрі. Обидві сторони мають визначити час і узгіднити місце для таких переговорів.

Згідно з інформаціями з Каїро, практичне приміненння досягнутого узгіднення щодо умов перемир'я має знайти свій вияв у закінченні облоги міста Суезу, окруженого ізраїльськими військами. Єгипетські чинники твердять, що з хвилиною, коли закінчиться облога міста Суезу, буде відкритий шлях для постачання 3-ої Армії на східньому березі Суезького каналу, а водночас можна буде започаткувати обмін воєннополоненими.

Г. Кіссінджер закінчив відвідини арабських держав

Амман/Ріядг. — Закінчивши свої офіційні відвідини в Єгипті, державний секретар Генрі Кіссінджер у дорозі до Пекіну відвідав ще йорданського короля Гуссейна, побувавши декілька годин в столиці Йорданії Амман, звідки виїхав до Ріядг, столиці Савдійської Арабії, де мав розмову з королем Файсалем. Відвідини Савдійської Арабії мають окреме політичне значення, враховуючи досі приязні зв'язки між ЗСА та цією арабською державою, яка є головним доставцем нафти для ЗСА з Близького Сходу. У зв'язку з арабсько-ізраїльською війною ці відносини погіршилися, а уряд Савдійської Арабії значно обнижив видобуток нафти та її експорт до ЗСА і західніх держав, намагаючися в цей спосіб, разом з іншими арабськими державами — нафтовими продуцентами, використати нафту як ефективну зброю в боротьбі проти Ізраїля.

Не можуть узгіднити тексту „Атлянтійської Декларації"

Брюссель. — Ще весною цього року уряд ЗСА виступив з пропозицією сформулювати спільну декларацію принципів для Північноатлянтійського Оборонного Союзу (НАТО), на базі якої мала б в майбутньому розвиватися співпраця ЗСА та всіх інших західніх европейських держав на політичному, економічному і військовому відтинках. Американський уряд дав на розгляд европейських держав-членів Спільного Ринку проєкт такої декларації, але, як виявляється тепер, европейські західні держави не захоплені американським проєктом, зокрема у цих частинах, де говориться про „взаємозалежність" і „партнерство". З европейського боку наголос кладеться на „консультативні і кооперативні угоди". Крім того, европейські держави є проти того щоб виготовляти одну загальну деклярацію, яка охоплювала б можливі питання і проблеми, а замість того пропонують дві окремі декларації, з яких одна стосувалася б політичних і економічних проблем, а друга — проблем безпеки і мала б пряме відношення до держав-членів НАТО. Досі ці питання не є узгіднені.

В Данії почалася урядова криза

Копенгаґен. — Данський соціял - демократичний уряд під проводом прем'єр - міністра Анкера Йорґенсена одержав в парляменті вотум недовір'я, коли парлямент відкинув пропозицію уряду підвищити в наступному році прибутковий податок. У висліді цього, уряд подався до димісії, розписавши вибори в Данії на 4 грудня ц. р. Вислід голосування був 86:86, а програну уряду спричинив той факт, що один з соціял-демократичних послів покинув партію, почавши організувати власну партійну фракцію. Досі цей посол голосував за внесками уряду, але на останньому засіданні парляменту не був присутній, що перерішило долю уряду.

ЧАУШЕСКУ ВІДВІДАЄ ЗСА

Вашинґтон. — З Білого Дому офіційно поінформовано про те, що до ЗСА прибуде з офіційною візитою на запрошення президента Ніксона 4 грудня ц. р. генеральний секретар Румунської комуністичної партії Ніколай Чаушеску. Згідно з офіційним повідомленням, обидва лідери мають в пляні обговорити питання співпраці Румунії та ЗСА, а також „поточні міжнародні міжнародні проблеми, які мають спільний інтерес".

Відбулася Світова Сесія СФУЖО

Торонто (Л. Бурачинська). Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) скликала і провела свою Сесію напередодні Другого Конґресу Вільних Українців у Торонто. Подібно було теж у 1967 р. напередодні Першого Конґресу Вільних Українців у Ню Йорку. Коли порівняти обидві Світові Сесії СФУЖО то є між ними суттєва різниця. Тоді, коли перша Сесія була численніша і більше врочиста, ця друга відзначалася діловістю і проєкцією на майбутнє. Шість років, що ділять обидві Сесії, висунули свої домагання.

Сесію відкрила 31-го жовтня 1973 р. голова СФУЖО п-і Стефанія Савчук. Вона ствердила велику хвилину, в якій відбувається цей з'їзд, і наше зобов'язання провести його якнайбільш успішно. Представила делеґаток, що репрезентували 14 складових організацій СФУЖО із семи країн. Це найкраща нагода для них познайомитися із новітніми напрямними СФУЖО і повезти їх із собою для здійснення на терені організацій. Слідувала центральна точка Сесії — „Завдання СФУЖО на майбутнє", доповідь, що її виголосила мґр Ірина Пеленська. Вона наголосила момент 25-ліття СФУЖО, як етап жіночого руху, який зобов'язує нас. Коли маємо станути до оборони нашої Батьківщини на міжнародному ґрунті — мусимо піднести нашу політичну освіту і посилити наші міжнародні зв'язки. У парі з тим повинно йти плекання нашої культури, як духових цінностей, що збагачують і зберігають українську людину. Зокрема повинні ми звернути увагу на молоде жіноцтво. Воно виростає в двох світах і ми повинні допомогти йому корелювати світові течії жіночого руху з українськими.

У доповнені цієї доповіді поодинокі доповідниці висунули ще почини СФУЖО, започатковані або запроєктовані в останньому році. Це були „Нові форми організаційних зв'язків" (Л. Бурачинська), „Включення професіоналісток в організоване життя" (Л. Дяченко), „Ювілейна кампанія" (Р. Куделя), „Видання Лесі Українки в ювілейному році" (Н. Пазуняк). Над цими починами розгорнулась оживлена дискусія, якою доповнено або змодифіковано висунені проєкти.

Наприкінці голова Резолюційної Комісії п-і Ірина Пеленська відчитала резолюції і постанови. У висліді Сесії обрано почесними членами СФУЖО пп. Ірину Павликовську й Л. Бурачинську.

Завершенням Світової Сесії був бенкет. Тут власне проявилась ота нотка врочистости, що її усунено з нарад Сесії. У своєму слові п-і С. Савчук, голова, вказала на вшанування 25-ліття СФУЖО, якому присвячена та врочиста зустріч. Це є нагода усвідомити суспільству вагу того шляху і скріпити зрозуміння і пошану для його осягів.

Гостем-промовцем бенкету була п-і Олена Гнатишин із Саскатуну. Вона була головою Національної Ради Жінок Канади, а тепер стала однією із заступниць голови Міжнародної Жіночої Ради. У своєму слові вона заторкнула засяг праці цієї найстаршої жіночої міжнародної організації і заохочувала присутніх здобувати пости на тому ґрунті. Вона є першою українкою, що дійшла до такого становища в міжнародному жіночому світі. Черговий Конґрес Міжнародної Жіночої Ради відбудеться в 1976 р. у Ванкувері і вона запрошувала до участи в цьому з'їзді українське жіноцтво.

З вдячністю і вдоволенням ствердили учасниці бенкету приявність наших Владик — Ісидора Борецького, Андрія Роборецького і Ніла Саварина. Не було представників духовенства інших віровизнань, бо саме тоді відбувались наради Собору УАПЦ і наше православне духовенство було тим зайняте. Перший і найбільш промовистий відгук на наше 25-ліття вийшов від Кир Ісидора, який висловив признання українському жіноцтву у щиро виголошеній промові.

У мистецькій частині бенкету виступила співачка Христина Липецька з Мичиґенської опери при супроводі піяністки Марти Барабаш.

Напередодні Світової Сесії відбулося засідання Ради СФУЖО для полагодження біжучих справ. Після відкриття і ствердження правосильности, присутні заслухали секретарський звіт з праці останнього року, що його зладила й виголосила секретарка СФУЖО п-і Володимира Ценко. Касовий звіт у відсутності касирки зреферувала п-і Л. Бурачинська.

Черговою і найбільш важливою точкою нарад була зміна статуту. Статут СФУЖО, схвалений при заснуванні у 1948 р., вимагав нової форми. Це підготовила Статутова Комісія, яка працювала над тим три роки під головуванням п-і Є. Янківської. У своїй новій формі статут був розісланий складовим організаціям заздалегідь. Тепер схвалено його при впровадженні деяких змін.

Останньою точкою нарад була — звітна зустріч. Це є нова форма звітування, вперше введена на Европейській Конференції СФУЖО в Менчестері. Замість вислухання звітів, що їх мали б виголосити 14 складових організацій, їх представниці відповідали на питання, що ставила їм організаційна референтка СФУЖО п-і Ірина Павликовська. Питання були виключно з організаційної ділянки, а що відповідали представниці різних країн, то вийшла перед слухачами цікава мозаїка організаційної праці.

Блаженніший запрошує на прощу до Риму

Рим. — Бюлетень Українського Пресового Бюра „Вісті з Риму" у виданні з 29-го жовтня ц. р. надрукував підписане Верховним Архиєпископом УКЦ і Кардиналом Йосифом окреме Запрошення, в якому сказано:

„Оцим запрошуємо українське Духовенство, і світське й монаше, та всіх Вірних на прощу до Риму від 18-25 листопада ц. р. В неділю, 18 листопада, соборна Архиєрейська св. Літургія в соборі св. Софії, з нагоди перенесення тлінних останків бл. п. митр. Йосифа Сембратовича і похоронів у крипті св. Софії; у вівторок, 20 листопада, відбудеться концерт, а в неділю, 25 листопада, святкування Ювілею 350-ліття мученичої смерти св. Йосафата на його гробі в базиліці св. Петра і проголошення Спільного Послання".

Згідно з проголошенням у пресі, Т-во за патріярхальний устрій УКЦеркви в ЗСА організує на ці торжества поїздку винайменим літаком. Зголошення на поїздку приймають у Філядельфії Михайло Дуцилович (телефон: (215) GL 5-9585), а в Ню Йорку дир. Ярослав Пастушенко (тел.: (212) GR 3-3550).

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політика „ловіть злодія"

Ще донедавна совєтсько - китайський спір не виходив, принаймні назовні, поза питання сутоідеологічного порядку, а також китайських територіяльних претенсій. У питанні ідеології обидві сторони взаємно обвинувачували себе у єресях, коли йшлося про інтерпретацію марксизму-ленінізму, а коли на порядок дня видвигано справу совєтсько - китайського кордону, то завжди в гру входила вимога з боку Китаю до Москви повернути загарбані ще російським царатом китайські території на Далекому Сході.

Останні місяці внесли в цю „дискусію" між двома комуністичними потугами новий елемент: національне питання. Досі ні Москва, ані Пекін цього питання не піднімали, але, як видно, ситуація змінилася і обидві сторони з черги витягнули й цей арґумент. Очевидно, коли мова йде про Китай, то рішення підняти національне питання в СССР запало на X з'їзді китайської компартії, у резолюціях якого говориться про „нових царів" і „соціял-імперіялістів" у Москві. Китайське пресове агентство Сіянхуа заговорило про переслідування в СССР не-російських національностей і про політику російського імперіялізму. Китайська амбасада в Бонн опублікувала німецькою мовою об'ємисту збірку документів на тему „Сліди доктрини Брежнєва: повідомлення, аналіза, погляди совєтського підпілля", у якій головну увагу присвячено совєтській національній політиці і загрозі, що її несе народам російської імперії ця політика.

Намагання Китаю у своїй розгрі з СССР використати національне питання створило для Москви незвичайно небезпечну ситуацію, вислів чому знаходимо в різних совєтських публікаціях. Щоб протидіяти китайським закидам та щоб їх якоюсь мірою невтралізувати, совєтські верховоди рішилися на протиакцію. „Літературная газета" з 7 листопада виступила з критикою китайської національної політики, заявляючи на повний голос, що китайські комуністи стосують політику фізичного винищування некитайських національних груп. Стаття у „Літературній газеті" є клясичним прикладом примінення засади „око за око, зуб за зуб". Коли для Пекіну Брежнєв є „новим царем", то для Москви Мао Тсе-тунґ є не тільки послідовником китайських імператорів, але й „законним спадкоємцем імперії Джинґіс Хана і Батия" і, очевидно, їхньої політики винищування цілих народів. „Кліка" Мао Тсе-тунґа потоптала зобов'язання шанувати автономні права всіх народів — твердять в Москві, і тому їй не остається нічого іншого, а виступити відверто в обороні монголів, таджиків, киргизів, тибетанців тощо і засудити антинаціональну політику Пекіну.

Сьогодні ще важко сказати, як розвинеться в дальшому того роду совєтсько - китайська, політика „ловіть злодія", але є очевидним, що вона стає дуже небезпечною для російського імперіялізму.

Взаємне зобов'язання

Учасники Другого Світового Конгресу Вільних Українців знають це з власних спостережень, а загал громадянства вже міг бодай дещо довідатися з преси, що найтруднішою проблемою того великого українського світового зібрання був вибір керівних органів. Причинились до цього у відповідній мірі як партійні, так і особисті „перетрави".

Конґрес тепер уже за нами, але перед нами праця новообраного Секретаріяту СКВУ. Участь у цьому Секретаріяті це велика почесть, але й ще більше зобов'язання. Нарід очікуватиме вісток про те, як ці зобов'язання будуть виконувані, як новообраний Секретаріят здійснюватиме волю народу — резолюції і постанови Конґресу.

Очевидно, що також і громада має свої зобов'язання, зокрема обов'язок забезпечити Секретаріят СКВУ відповідними фондами, без яких годі було б собі уявити будь-яку активність. Це й є взаємне зобов'язання Секретаріяту СКВУ і громади.

В. Шандор

„НІ, НІ, НІКОЛИ!"

В історії бувають помилки, яких не може допуститись одиниця, а тільки ввесь нарід. Того роду історичною помилкою слід уважати поведінку мадярів після I світової війни аж по днесь у відношенню до відібраних від них чужонаціональних територій мировим договором в Тріянові в 1919 р., що сталось на основі бажань тих народів.

У зв'язку з цим доцільно вказати на державний розвиток самої Мадярщини. В битві під Могачом 1526 р. проти турків впав мадярський король Ладислав, що був одночасно й королем Чехії і не лишив по собі насліданика. Це спричинило внутрішню боротьбу за трон і призвело до поділу Мадярщини на три частини: Семигород проголосив себе князівством, частину Мадярщини окупували турки, а частина припала Габсбургам. Із страху перед турками, які просувались Центральною Европою, Чехія запропонувала свою корону Фердинандові Габсбурґському, який відтак став і королем Мадярщини. Отже від 1526 до 1918 р. була Мадярщина в державному складі з Австрією. В 1848 р зробили мадяри повстання проти Австрії, яке було здушене з поміччю російської армії. Щойно австро - угорським вирівнянням в 1867 р був створений дуалізм під назвою Австро - Угорська Монархія. Цим актом дістала Мадярщина широкі державні права і у відношенні до її чужих національностей. За цей короткий час Мадярщина знищила всі культурні надбання русинів (українців), а головно школи. І так, наприклад, в 1868 р. русини мали 478 народних шкіл з руською (українською) мовою навчання, а в 1913 р. вже не було ані одної. Все було змадяризоване.

В склад Австрії, подібно як і Мадярщини, входили також чужі краї й народи, які від них, після програної I світової війни, відійшли. Австрія стала з імперії малою державою і задовольнилась своєю долею. Не ставила й не ставить до чехів чи інших народів жадних територіяльних домагань, будує власне державне життя, здобуваючи в світі симпатії.

Зовсім інакше поводяться мадяри. Вони добре знають, що народи, як українці, словаки, хорвати, які від них в 1919 р. відійшли, порвали з ними раз назавжди всякі надії обновлення співжиття в одній державі. Ці народи добре пам'ятають кнут мадярського жандарма та грубі національні обиди, яких допускались мадяри супроти чужих, поневолених ними народів. Нема більш шовіністичного і нетолерантного народу, як мадяри. В школах Мадярщини до 1944 р. і тепер у вільному світі виховують свою молодь в тому дусі, мовляв, ті території є мадярські, були від Мадярщини протиправно й насильно забрані (вкрадені), тому вони мусять знову до неї належати. В цьому дусі інформують під час своїх національних свят, в офіційних меморіялах і навіть в церквах. Цікаво однак, що ніколи не згадують автохтонів тих територій. Таким чином дотичні території виглядають як чисто мадярські, і їх населення тільки чекає на можливість, щоб знову належати до Мадярщини.

Щоби здобути вирозуміння й признання світу для своїх територіяльних вимог, в своїй шовіністичній засліплености йдуть так далеко, що в тутешній мадярській пресі (Мадяршаґ — Мадярство) з 10 серпня 1973 р., публікують мапу Мадярщини перед Тріяноном, порівнюючи тодішню Мадярщину із З'єднаними Стейтами Америки, на надрукованій мапі яких зазначено, як ця країна виглядала б, коли б дві третіх її території забрали Росія, Канада, Куба і Мехіко. Внизу подано напис: „Чи тоді і їх (ЗСА) гаслом не було б: Ні, ні, ніколи!"

Не думаємо, що така мапа переконає якогобудь політика в світі, що територіяльні вимоги мадярів мають якусь оправдану правну основу. Хоч порівняння мап обох держав невдале, ми не сміємо лишати того роду вияви без нашої уваги й відповіді.

Треба дивуватись, що такий малий нарід, оточений чужими і неприязними народами, не може знайти в Европі місця свого призначення. Ми хочемо тільки пригадати нашим сусідам мадярам, що ми не забули й пам'ятаємо, що коло Солноку, Дебрецина, Токаю і деінде живуть наші русини, і під самим Будапештом живуть словаки. А що станеться, коли одного дня й вони схотять з'єднатись із своїми братами в Карпатській Україні та Словаччині? Яку мапу та які гасла тоді мадяри видумають?

КАНАДСЬКА „БАГАТОКУЛЬТУРНІСТЬ" — ЗРАЗОК ДЛЯ ІНШИХ КРАЇН

Оттава (ОУПС). — Промовляючи на національній сітці СБС в програмі „Ідентичність", що її провадить Любомир Микитюк кожної неділі, проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу подав свої враження з недавніх відвідин у Бразилії й порівняв політику бразилійського та канадського урядів щодо мов і культур меншинних груп. Нав'язуючи до рекомендацій Королівської Комісії з 1970 р. й офіційної урядової політики „багатокультурности" з 1971 р., проф. Рудницький висловив думку, що багато країн, де живуть меншинні групи, можуть брати собі приклад із Канади, яка після 1971 р. морально й матеріяльно піддержує етнічні мови й культури.

ЩЕ ПРО МІСЯЦЬ КНИЖКИ

Жовтень, місяць книжки, що про нього згадала „Свобода" ч. 199 з 27-го жовтня, проминув, а з яким вислідом — можна відгадати: без позитивного, себто книжок розійшлося певно не більше, ніж у кожному іншому місяці. Причин — багато, в першу чергу недостача відповідної реклями, чи пригадки, бо про цей „ювілей книжки" в цьому році призабуто, а далі й недостача читачів, як про це звичайно говориться і пишеться. Хоча це обвинувачення на мою думку, не зовсім правильне, бо читачів ще трохи знайдеться, але книжка до них не доходить, бо немає „транспорту". Погляньмо лише, чи є у нас видавництва, які видають книжки постійно, не лише тільки деколи, а друге, чи є в ЗСА хоч одна книгарня, яка має всі книжкові видання, або хоча ті, що появляються на цьому терені. Немає ні одного, ні другого. В більшості книжки видають самі автори, які, заробивши не раз тяжкою фізичною працею, трохи гроша, замість зужити гроші для власної потреби чи приємності, вкладають їх у видання своїх творів. Та видати книжку друком таки дещо легше, ніж „розіпхати" її в руки читачів, бо для цього треба мати деяку практику, чи просто вміти знайти дорогу до читачів. Погляньмо по тутешніх книгарнях: лежать стоси книжок на столах, можеш взяти книжку в руки, зорієнтуватися в її змісті, і, як хочеш, купити. Про появу книжок можна зорієнтуватися з реклями і рецензій в пресі та з каталогів, що їх видають і розсилають видавництва. А в нас? Автор видасть книжку, і не завжди розішле рецензійні примірники до преси, не дасть оголошення в пресі про появу книжки, її ціну і де її можна купити. Книжка перебуває немов у підпіллі, а автор нарікає, що книжка „не йде". Для прикладу: я шукав однієї книжки з тематикою наших визвольних змагань, розшукував за нею у знаних мені наших книгарнях, але там її не було, і ніхто не міг мені порадити, де цю книжку можна дістати. Я віднайшов адресу автора і листовно запитав його, чи наклад вже вичерпаний, бо книжки нема в продажу. На це відписав мені автор, що книжка зовсім не розходиться і майже ввесь наклад лежить ... в пивниці. Автор видав книжку своїм накладом, але не знав як її доставити до рук читача, і щойно на мою пораду дав оголошення в пресі з адресою, де книжку можна замовити. Але навіть одноразове оголошення в пресі справи не розв'яже, бо читач його може не доглянути. Треба видавати періодично списки нових книжок, і ці списки розповсюднювати, тоді є запорука, що вона знайде читача, чи читач її. Знаю лиш одну книгарню в Едмонтоні (Канада), яка майже щомісячно видає списки нових книжок і ці каталоги розсилає своїм відборцям і, мабуть, це їй оплачується і книжка розходиться.

Іншою „болячкою", на яку хворіють наші книжки, це книгарні, чи радше крамниці, які продають — між іншим — також книжки. Я запитав одного автора, чому книжки нема в розпродажу в книгарні. „Я не дурний, — відписав він мені, — дай книжку до книгарні, а потім чекай і проси роками на розчислення, себто на гроші за продані примірники". А втім знаю про це із власного досвіду.

Знов одна авторка, що сама видає свої твори, на замовлення однієї книгарні, відповіла, що не може давати книгарського рабату за розпродані книжки, бо це їй не виплачується, а хто хоче купити її книжку, хай замовляє в неї, в авторки. Такі й подібні болячки не дають жити українській книжці.

Не без вини тут і наша преса, яка не поміщує рецензій на нові книжки, або хоча б коротеньку згадку, що книжка появилася друком. Щойно в цьому році „Свобода" відкрила постійну колюмну, в якій Л. Луців обговорює нові видання і цим дає змогу читачеві зорієнтуватися в тематиці книжки, а тим самим заохочує читача набути цю книжку. Без рецензії, чи хоч коротенької згадки про появу нової книжки, не кожний, навіть книголюб, охоче купує книжку, щоб не купити „кота в мішку", бо, буває, купиш книжку, а вона не цікава.

Влаштовують у нас різні пікніки, базарі та подібні „імпрези", на яких продають всяке „яствіє і питіє", але щоб хтось подумав, що при цій нагоді можна продавати і духовий корм, себто друковане слово, це трапляється дуже рідко. Але й з тих рідких нагод знаю, що продавці книжок дещо заробили.

Є ще одна можливість поширювання книжки, а саме кольпортажа. Є в нас люди, це безробітні, пенсіонери і подібні, і коли б вони взяли в торбину декілька книжок і пішли від хати до хати наших земляків та запропонували їм книжку чи журнал, це також помогло б в поширенні книжок. Правда, це справа не легка, але й не безнадійна, бо можна заробити деякий гріш, а при цьому виконати культурну працю. Нема в нас „бизнесмена", що зміг би відважитися вкласти більшу суму гроша і започаткувати книжкове видавництво на фаховій основі, але могли б про це подумати самі автори і створити видавничу спілку, навіть з тим капіталом, що кожний з них вкладає у видання своїх творів. При добрій організації можна опанувати книжковий ринок збуту і це принесло б і культурну і матеріяльну користь, бо серед тисячів наших письменних людей, розсіяних по всіх закутках вільного світу, знайдеться більше ніж тисяча читачів, і книжка зможе появлятися у дещо більшому тиражі, ніж дотепер

О. З

УКРАЇНА ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКОГО ТУРИСТА

(ст). — Кореспондент „Крісчієн Саєнс" відбув 10-денну подорож (1700 миль) від Москви по Україні. Відвідав Київ, Харків і Полтаву. Перше, що його вразило, це нудна, одноманітна стандаризація. В кожному місті ряди апартаментових домів, побудованих на один лад. Крамничні вивіски всюди однакові, навіть в Україні, хоч тут було їх більше в українській мові, ніж у російській. По крамницях добір товарів, ціни, етикетки, прилавки та зразки за виставковими шибами всюди ті самі. Не видно там ніякої різноманітности, що оживляла б виставу. Коли ви бачили одну придорожну бензинову стацію без ніяких шильдів і з чергою вантажних автомобілів, що ждали, щоб їм налили бензини, то це значить, що ви бачили вже всі бензинові стації. Список страв у перекусних всюди однаковий.

Одначе, наймаркантніше враження, яке залишилося з тієї подорожі, це те, що кожне з тих міст є унікальне. Москва може настановляти ціни, стандаризувати крамничні шильди й бензинові стації, доставляти однакові алюмінійові ложки й вилочки, що самі гнуться, а ніколи ножів не додає усім перекусням, одначе кожне місто з тієї подорожі індивідуальне. І чим далі від Москви, тим тепліші були підсоння й атмосфера, люди привітніші. Київські вулиці сонячні, гористі і мальовничі. Київ пригадує Сан Франсіско, Ленінград — Бостон. Одначе ні Київ, ні Ленінград не мають нічого подібного із сірою, метушливою Москвою.

Совєтські люди вже від довгого часу живуть в апартаментових домах, але тепер п'ятьповерховий апартаментовий дім витіснює дерев'яні доми навіть по селах. Дивно було бачити високі будівельні крани і ряди апартаментових домів серед піль. Щождо передмість, то вони належать до будуччини — міста кінчаться раптово і відкривають дорогу сільським місцевостям.

Були й інші несподіванки в країні пролетарів. Оточення полтавського ресторану „Лілея", що пригадує американський „контрі - клюб", на травистому горбку, що височить понад містом; гарно зодягнені молоді люди, що танцювали під звуки західньої музики в київському елеґантному клюбі; численні літники, що воліли жити в шатрах, ніж у традиційних лікувальних місцевостях; велике число учнів і студентів у харківському парку, що на перервах заглядають усе ще у підручники, а серед них середніх літ чоловік, що заглибився в американський підручник будівельної інженерії.

В кожному місті парки й дерева дбайливо зберігані й плекані, могли б багато чого навчити американських міських плянувальників; біля парку прикрашена таксівка жде на молодят, щоб їх відвезти до шлюбу; золоті роковини подружжя у київській Володимирській катедрі.

В Харкові відвідав кореспондент фабрику тракторів, величезний палац Культури, розмовляв із студентами Харківського університету, провів один вечір „у листатій, милій" Полтаві й тамошньому гуртожитку з учнями й учителями; соняшне пополудне з купальниками та рибалками на піскових берегах Дніпра; в Києві відвідав Печерську Лавру і катедру св. Софії, базар під голим небом, Бабин Яр, радгосп і виставу мод.

ОФІЦІЙНЕ МЕДИЧНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СМЕРТЬ САЛЬВАДОРА АЛЬЄНДЕ

В кінці минулого тижня, військовий уряд Чіле опублікував офіційне медичне повідомлення, яке доказує, що марксистський президент Сальвадор Альєнде закінчив самогубством, а не, як твердять його прихильники, згинув у бою з військовими частинами під час державного перевороту.

З НАШИХ БУДНІВ

ВОЄННА ТРИВОГА

Воєнна тривога американських збройних сил, яку зарядив був президент Ніксон у зв'язку з американсько-совєтською конфронтацією на Близькому Сході, викликало, як довідуємось, алярмуючі настрої і серед нашого дивізійного воїцтва. Кажуть, що голова Братства І-ої УД УНА на місто Ню Йорк, інж. Гаєцький, вже хотів відкликати осінні воянські вечерниці в Народному Домі і трохи не віддав завдатку оркестрі Няка Гірняка, а дехто з хлопців уже ходив до пана Іваська припасовувати мундір і пришивати срібного левика на рукав...

Як знаємо, тривога була потім відкликана паном Президентом, мундіри прийшлося тимчасово здати до магазину, а осінні вечерниці відбудуться, як було заплановано, в суботу, 17-го листопада, і виглядає так, що цими танцювальними манерами наша „Могила" щасливо та на мирній стопі закінчить цей ювілейний рік.

Це мені пригадало подібну тривожну ситуацію, що заіснувала була два десятки років тому, коли я „говорив до лямпи" на радіопрограмі пана Петра Мельника в Ню Йорку й робив рекляму одній фірмі, що продавала меблі і матраці. Зараз після недільної програми каже мені мій „бос", пане Мельник, — наш недавній кандидат на радного славного міста Ірвінґтону;

— Слухайте, пане колего, приготуйте собі на другу неділю якийсь файний балак. Робимо ювілей!

— Який ювілей?

— Що значить — „який"?.. Відзначаємо першу річницю існування нашої Радіопрограми! Ось-ось, і рочок стукне, як наше слово забриніло на хвилях етеру.

— Гм! — кажу, — а не буде цей ювілей трохи замолодий, неповажний?.. Випадало б почекати хоч до п'ятиріччя, а тоді вже влаштувати якусь целебрацію.

— Що ви, з дуба впали?! — скрикнув п. Мельник. — Чекати чотири роки на ювілей, коли я не знаю, що буде зі мною нині-завтра?.. Ви хіба забули, що в Кореї вибухла війна, а на долині міста — страшна тривога, люди копають бункри, магазинують товщ, і вже викупили весь цукор по крамницях? Пане колего, не граймося з вогнем: відкаттаймо якнебудь цей ювілей і ця робота буде вже за нами!

Подібними словами я хотів би відповісти тому землякові, який привітав мене файно-красно з моїм „літтям", а наприкінці дописав таке „пост скріптум": „Пане Ікере, чому Ви так поквапились зі своїм 60-річчям? Не ліпше було почекати на 70-літній ювілей?.. Це дата більше престижева: більша шана від народу, і більша колекта" А ви скажіть, шановні, чи можна чекати ще десять років на ювілей в такий тривожний час, як сьогодні?..

Ікер

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

НАЙКРАЩИЙ АНАЛІТИК

Іван Кедрин-Рудницький — це один із наших сеньйорів-журналістів. Завжди з приємністю читаю його дописи, бо вони мають стиль і форму, зміст та влучний спосіб вислову.

Уважаю Івана Кедрина найкращим аналітиком нашого політично-суспільного життя. Він має особливий дар — в суматосі розбіжностей та протиєнств різних фракцій, партій та центрів — знайти злагіднюючий вислів та висунути концепт співпраці та порозуміння. Для прикладу наведу дразливу тему „УНРада і ОУН(р)" у „Свободі" із 26 жовтня ц.р.

Правдоподібно було повідомлено, що ред. В. Давиденко та Ів. Кедрин відійшли із редакційного складу „Свободи". Це — епігони нашої журналістики. Сподіваюся, що Ів. Кедрин далі маїчатиме своє тонке перо в ділянку наших внутрішніх взаємин — а в цьому він мистець — і даватиме далі вислів своїм міркуванням.

Ф. Лук'яновиг
Філадельфія

Григорій Костюк

ТАК МИ КРИТИКУЄМО!

(Декілька зауваг до статті В. Давиденка „І знову Винниченко . . .")

(3)

На це відразу зареаґував наш відомий мистець і вчений С. Гординський. Листом до редакції „Свободи" (за 16 серпня 1973 р., стор. 2, „Два Торези") він вніс ясні корективи. Я до них не маю нічого додати.

7) В. Давиденко далі пише:

„З вибраних В. Давиденком із „Покладів золота" кількох неграмотно написаних речень . . . п. Г. Костюк навів чомусь тільки два. І навів невдало".

Вдало чи невдало я навів вибрані приклади із статті В. Давиденка, проте хай судять ті читачі, що уважно прочитають те місце в моїй статті. Звідти вони довідаються, що навів я не два, а багато більше прикладів, і що навівши ці приклади, я показав, як В. Давиденко висмикує з тексту цитати і не тільки іґнорує справжній їх сенс у котексті, але й підробляє на свою потребу (напр. речення: „заважати комусь проходити" та ін.) і видає це за тексти Винниченка. Те, що В. Давиденко каже, нібито я не зрозумів його трактування слова фарба — колір, не переконливе. Бо так саме зрозумів його не тільки я, а й інший критик (див. В. Чапленко Останній „винниченківський" роман В. Винниченка, „Нові дні", січень, 1973). Але найголовніше, демонструючи знову своє розуміння цього слова у поданій ним цитаті, В. Давиденко ще раз показав, що він таки не розуміє метафоричної мови в мистецькій літературі.

8) Щоб ще чимось „допекти" мені, В. Давиденко викопав з якоїсь моєї давньої статті цитату з першої пісні до „Чотирьох шабель" Юрія Яновського й переможно заявляє: недогляд. Костюк цитує „Чудесні дива ходять по морях", а повинно бути „Чудесні дива бродять по морях". Не знаю, на чому опирає ред. В. Давиденко свою версію. Він про це дипломатично промовчав. Але передо мною лежать три різні видання „Чотирьох шабель": 1) Празьке видання в-ва „Колос", 1941 рік; 2) Вінніпезьке видання „Нового шляху", 1951 р., і 3) Юрій Лавріненко: Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933, де вміщено саме перший розділ з „Чотирьох шабель", 1959 р. В усіх цих трьох виданнях читаю: „Чудесні дива ходять по морях". Отже я не вигадував і не перекручував тексту Яновського. Я взяв його дослівно з доступних мені видань. Але постає питання: для чого було ред. Давиденкові вдаватися до такого нічим необґрунтованого зауваження на мою адресу? Психологічно зрозуміло: не тільки, мовляв, я, Давиденко, маю недогляди, але й ти, Костюк, також. Я не хотів би, щоб читачі зрозуміли мене хибно. Помилятися — річ людська. І в моїх більших чи менших працях часто трапляються недогляди. Я їх сам згодом виловлю та вдячний всім, хто вкаже мені на помилку, якої я сам не зауважив. Але, я сподіваюся, вдумливим читачам ясно, що ті Давиденкові недогляди, на які я вказував у попередній статті і вказую тут, є щось гірше за звичайні недогляди чи помилки літератора. У цьому й уся суть.

9) На закінчення ще два приклади з критичних умілостей В. Давиденка. Наговоривши про Винниченка-письменника що хотів і як хотів, В. Давиденко вирішує на закінчення ще раз кинути тінь на останній роман В. Винниченка „Слово за тобою, Сталіне!" Для цього він переіначує саму назву роману! У другій частині його статті читаємо, що роман Винниченка називається „Слово за тобою товаришу, Сталіне!" Спочатку я думав, що це поганенький жарт і що автор пізніше якось пояснить читачам, чому і для чого він це вчинив. Але, ні. До кінця ніде ні словом про це. Мовляв, хай читач так і сприймає ту назву і, звичайно, тікає від того роману. Питаю: кому це потрібно? Чим керувався ред. В. Давиденко, йдучи на такий вчинок?

Це щодо Винниченка. Але В. Давиденко одночасно в неменшій мірі цілить і в мою особу. Щоб принизити мене і поставити в смішне становище, він уже в першій частині своєї статті „бере бика за роги" і цитує з моєї статті таке:

„Їм (тобто Давиденковим статтям — Г. К.) забракло не тільки об'єктивности, але й елементарної солідарности".)

Статтям . . . забракло солідарности? Прочитавши це, я отетерів. Ну, думаю, мій опонент використав звичайного „друкарського чортика", щоб мене осмішити. І хоч за такі помилки друкарні не відповідає автор, і хоч це не етично використовувати явні друкарські помилки проти свого опонента, але нема ради. Помилка є помилка. Беру відразу копію оригіналу своєї статті й читаю:

„Їм забракло не тільки об'єктивности, але й елементарної солідности, яка зобов'язує кожного, хто береться за критичне чи журналістичне перо".

Беру журнал „Нові дні" за травень і на стор. 12-ій читаю відповідне місце. Стверджую, що коректор „Нових днів" помилки не зробив. Але в чому ж річ? Адже ж В. Давиденко вказує, що цитує з „Нових днів"? Та беру ще для контролі „Українські вісті" за 20 травня і на стор. 3-ій читаю те саме. Нісенітниці, яку цитує В. Давиденко, і тут нема.

Отак ми критикуємо і полемізуємо. Що ж про це можна сказати? Який зробити висновок? Як цей вчинок можна кваліфікувати? Залишаю це зробити моїм читачам. Скажу тільки: більше як сорок років я працюю в українській літературній критиці й публіцистиці. За цей будь-що не малий час мені доводилось сперечатись, полемізувати з багатьма більшими й меншими журналістами, літераторами, публіцистами, вченими й політиками, але такого опонента я зустрічаю вперше.

(Кінець).

Паризький „Осінній сальон" вшановує Олексу Грищенка

Париж. — 17 жовтня 1973 р. відкрилася тут в Гран Пале на Елізейських Полях чергова щорічна виставка „Осіннього сальону", на якій окрему залю віддано Олексі Грищенкові для відзначення його 90-річчя. Це — незвичайно рідкісний випадок, бо такі виставки влаштовуються тільки мистцям, яких уже немає в живих. Олекса Грищенко був членом „Осіннього сальону" від 1932 року і він був єдиний з українських мистців, який мав право виставляти свої твори без жюрі. На теперішній виставці, що триватиме до 19 листопада, виставлено 19 творів Грищенка, у тому 7 царгородських акварель, 6 ґвашів з Греції і 6 олійних картин. Зорганізувати цю виставку допомогли д-р Аристид Вирста і його брат мистець-маляр Темістокль. Грищенко, не зважаючи на свій поважний вік, прибув з півдня Франції на її відкриття.

„Осінній сальон" це одна з найповажніших французьких мистецьких інституцій, у минулому його президентами були такі величини французького малярства, як Роден, Ренуар і Майоль. Цьогорічний сальон показує понад 1,200 творів сучасного мистецтва та кілька меморіяльних виставок французьких померлих мистців, серед них Рауля Дюфі і Ів Алікса. Окрему групу виставки творить збірка старого і нового іранського мистецтва з колекції дружини Іранського шаха.

У супровідній статті в загальному каталогу виставки мистецький критик і директор музеїв Діжону Раймон Шарме пише м.і.:

„Грищенко ніколи не загубив первісного спогаду про безмежжя наддніпрових просторів, де він провів свою молодість, ні глибокого аромату своєї землі, до якої він прив'язаний усіма своїми фібрами. Грищенко у своїй невговтаній та оптимістичній вітальності ніколи не був затуженим вигнанцем і не знав типового для переможених комплексу пригноблення. По-братньому, він любив усі країни, які пізнав. Він інтимно зжився з Францією, він зумів присвоїти собі природні багатства і людські прикмети найбагатших країн: Греції, Еспанії, Італії та інших земель Півночі і Сходу. Царгород був для нього джерелом невичерпного надхнення. Ця людина старого континенту зуміла підбити нашить новий світ".

Відзначення Грищенка окремою виставкою в „Осінньому сальоні" є першорядною мистецькою і культурною подією не лиш в українському, але й у французькому мистецтві, куди він, після 50 років перебування праці на французькій землі, також приналежний.

Листопадові Роковини в Трентоні

Трентон, Н.Дж. (юко). — Церковними Богослуженнями, Панахидами, спільною молитвою, традиційним Листопадовим апелем української молоді і святковими сходинами громадянства відзначено тут 55-ті роковини Листопадового Зриву та 29-ту річницю смерти Слуги Божого Андрея.

Учетвер 16-го листопада ц.р. в парафіяльній церкві св. свщм. Йосафата відслужено св. Літургію на прославу Слуги Божого, Галицького Митрополита Кир Андрея Шептицького з панахидою за спокій його праведної душі. О 2-ій год. після обіду в парафіяльній церкві проведено спільну молитву за благо Українського Народу, його Церков, владик священиків і вірних в поневоленій Україні і у вільному світі. Вірних парафії св. свщм. Йосафата повідомлено про спільну молитву за допомогою преси і церковних оголошень. Ті, що не могли взяти участь в спільній молитві в церкві, молилися дома, на самоті, на праці, в дорозі. Цю гарну традицію, від років пропагує Український Християнський Рух, а в нашій парафії це проводиться кожного року. Приклад гідний наслідування й іншими парафіями!

В неділю, 4-го листопада, також вже за втертою традицією — відправлено в парафіяльній церкві торжественні Богослуження в намірені Українського Народу з Панахидами за спокій душ воїнів Листопадового Зриву. Церковні відправи правили о. декан Теодозій Атаманюк і о. парох Володимир Грабець. У цих відправах взяли численну участь члени парафії та організовано українська молодь місцевої станиці Пласту й осередку СУМА. Після церковних відправ, у церковній залі цієї парафії, відбувся також вже традиційний Листопадовий апель молоді, в якому взяла участь сотня уніформованої молоді під проводом своїх виховників, батьки цієї молоді і члени парафії.

На закінчення Листопадових святкувань відбулися в цій же залі парафії св. Йосафата святкові сходини членів 149 Відділу СУК „Провидіння", присвячені прославі Слуги Божого Андрея — Галицького Митрополита, графа Шептицького. Сходинами проводив голова цього Відділу мгр Іван Костюк, доповідь виголосив о. парох Володимир Грабець.

Під час усіх святкувань проведено збірку на Беатифікаційний Процес Слуги Божого Андрея та на Дар українському воєнному інвалідові.

УПРАВА ВІДДІЛУ УККА в САН ФРАНЦІСКО, Кал. зложила такі пожертви
на ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД НТШ в ЗСА:

256.66 дол. — дохід з Ювілейного Бенкету Відд. УККА;
100.00 дол. — п-ство Д. і М. Петренко;
по 50.00 дол. — п-ство проф. Ю. і Н. Каменецькі, п-ство проф. С. і П. Старов, п-ство д-р В. і Я. Оренчуки, мгр. О. Кладко;
по 25.00 дол. — Т. Цмайло-Кульчицький, інж. Т. Зубрицький, інж. З. Зубрицький, д-р Я. Сидорак;
20.00 дол. — о. О. Лімонченко;
по 10.00 дол. — А. Леляк, інж. П. Турчин, інж. В. Каницький, інж. В. Візір, інж. М. Жарський;
по 5.00 дол. — д-р Р. Віджелей, І. Назарук, А. Меркело, інж. М. Костирко, І. Чабан.
Разом суму .... 751.66 дол.

БРАТСТВО УСС в ЧИКАГО, Ілл
з глибоким жалем сповіщає, що 6-го листопада 1973 р. відійшов у Вічність, наш Дорогий Побратим, голова Станиці Братства УСС
СЛ. П. СОТНИК УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ і УГА
ІНЖ. АНТІН АРТИМОВИЧ
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в соборі св. Володимира й Ольги.
ПОХОРОН при асисті комбатантських Братств і громади на цвинтарі св. Миколая, в суботу, 10-го листопада 1973 року.
Вельмишановній Дружині і Родині, висловлюємо співчуття.
Засумуй Трембіто, прощай Побратиме. Пам'ять Твоя останеться на віки між нами.

В глибокому смутку повідомляємо Українське Громадянство і зокрема Членство Організації Українських Націоналістів закордоном, що в Детройті упокоївся в Бозі на 52-му році життя
бл. п.
ОСИП БОЙЧУК
громадський і політичний діяч, довголітній член Українського Революційного Руху в Україні і ОУНз на чужині.
ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися 6-го листопада 1973 року в Детройті, Міш.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ВІП. Родині щирі співчуття.
ПОЛІТИЧНА РАДА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ЗАКОРДОНОМ

Повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 30-го жовтня 1973 р. упокоїлася в Бозі, на Україні наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА
бл. п.
МАРІЯ ЖЕЛЕМ ВИСОВСКА
народжена 25-го грудня 1901 року в селі Ропиця Руська, пов. Горлиці на Лемківщині.
Залишила в глибокому смутку:
синів: ІВАНА з родиною на Україні
ЕМІЛЯ з родиною в Америці
та ближчу і дальшу Родину в Краю та за океаном

Замість квітів на свіжу могилу Побратима УСС
св. п. о. ВОЛОДИМИРА РОМАНА РАБІЯ
складаємо скромний даток в сумі 10.00 дол. на Українську Академію Наук.
Родині св. п. Побратима, засилаємо сердечні співчуття.
Василь і Олімпіяда ПОДУБИНСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 8-го листопада 1973 року на 82-му році життя заснула на віки наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ
бл. п.
НАТАЛІЯ ГЕРАСИМІВНА ПОШИВАЙЛО
ЧИН ПОХОРОНУ відбудеться в п'ятницю, 9-го листопада 1973 р., о год. 8-ій вечора в українській православній церкві св. ап. Андрія Первозванного у Вашингтоні, Д. К.
ПОХОРОН відбудеться в суботу, 10-го листопада 1973 р. о год. 11-ій ранку, на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
В глибокому смутку:
донька — ІННА КОЛОС
з чоловіком ІВАНОМ
внук — ЮРКО

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ і ОСЕРЕДОК ПРАЦІ УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНЬЙОРІВ в ЧИКАГО, Ілл.
ділиться зі всім Громадянством сумною вісткою, що у вівторок, 6-го листопада 1973 року, по короткій недузі, відійшов на Вічну Ватру
сл. п. пластун сеньйор довір'я
АНТІН АРТИМОВИЧ
народж. 24-го лютого 1894 р. в с. Брусно Старе, коло Перемишля, Україна, один з основників Українського Пласту в Перемишлі, один з перших УСС-ів, учасник бою на Маківці, в Чикаго один з перших членів нашої Станиці, загально люблений і прикладний Пластун.
Полишив у смутку дружину Стефанію і ближчу та дальшу Рідню, яким складаємо вислови нашого правдивого співчуття.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 10-го листопада 1973 року з похоронного заведення Музика і Син, до Собору св. Володимира й Ольги, в Чикаго, Ілл., а опісля Тіло Покійного спочине на цвинтарі св. Миколая.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ПІДГАЄЧАН
подає до відома своїх Земляків та всього Українського Громадянства сумну вістку, що дня 5-го жовтня 1973 року, у Добромилі к. Перемишля, відійшов у Вічність
св. п. мґр **ЄВГЕН СЕНА**
народжений 1907 року в Підгайцях.
Правник, керівник адвокатської канцелярії; секретар Філії Т-ва „Просвіта"; член управ повітових інституцій в Підгайцях; довголітній диригент міського хору; провідний суспільно-громадський діяч. Важко пацифікований, а відтак в'язень польських тюрем. Після 9-тирічної каторги на засланні, проф. музикології середньої школи в Добромилі.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
Горем опечаленій Родині, глибоке співчуття складає
ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОГО КОМІТЕТУ ПІДГАЄЧАН
Замість квітів на могилу, просимо складати датки на Видавничий Фонд Збірника Підгаєцької Землі.
Всч. Оо. Священиків-Підгаєчан, просимо про Заупокійні Богослуження.

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА
бл. п.
Д-ра БОГДАНА ПАНЧУКА
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в ПОНЕДІЛОК, 19-го ЛИСТОПАДА 1973 р. о год. 7:30 ранку в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.;
в ПОНЕДІЛОК, 19-го ЛИСТОПАДА 1973 р. в церкві СВ. АПП. ПЕТРА і ПАВЛА, ЕДМОНТОН, Альберта, Канада.
Про молитви за спокій душі Покійного просить
дружина ОРИСЯ ПАНЧУК

4,000 учасників на маніфестації з нагоди 40-річчя голоду України в Чикаго

У неділю 21-го жовтня ц. р. відбулася в Чикаго Маніфестація, присвячена жертвам штучного голоду в Україні в 1932/33 рр., заходами Всегромадського комітету, в якому взяли участь церковні організації усіх віровизнань та суспільно - громадські організації Чикаґської Метрополії під головуванням адвоката Романа Смука.

Чикаго відгукувалося від початку цієї трагічної події в Україні, що її жертвою штучного голоду, видуманого Кремлем, впало к. 7 мільйонів українських людей. Зокрема перша такого роду Маніфестація Чикаґської громади відбулася саме в розгарі тих страшних подій в Україні, вліті 1933 р., яка закінчилася кривавою розправою з оборoцями сталінського злочину на вулицях міста. І відтак кожних 10 літ від цих трагічних подій українська громада не забувала пом'янути цю трагедію українського села маніфестаціями, що об'єднували всіх національно свідомих громадян без уваги на віроісповідання, приналежність до різних областей України, в яких народилися вони чи їхні батьки, словом, вони мали загально - соборницький характер. Такий же характер мала Маніфестація з приводу 40-річчя голодової катастрофи 21-го жовтня ц. р., яка зібрала понад 4.000 учасників, старших та молоді, що у зразковому порядку промаршували вулицями міста — Вестерн - Авґуста-Кедзє до великої залі Арморі Гол. Різні громадські організації, молодечі, як СУМА, Пласт, ОДУМ, церковні — всі зі своїми прапорами та відповідними написами на транспарентах, що осуджували не тільки штучний голод з-перед 40 літ, але також теперішній терор, арешти та русифікацію на українських землях Кремля. Осередок СУМА ім. Павлушкова (Чикаго - Північ) виступив зі своєю духовою оркестрою, що причинювалася до репрезентаційного вигляду маршуючих груп.

В Арморі Гол Протестаційні Збори відкрив голова Комітету д-р Р. Смук, після відіграння обох гимнів. Д-р Смук англійською мовою звів у короткій формі причинних в ціль тієї вже традиційної маніфестації, а інж. В. Ростун, один із тих, що були свідками трагічних років штучного голоду, видуманого Москвою для знищення українського села з його індивідуальною господаркою, яка була головною перепоною у заведенні своєї нелюдської системи, з'ясував у промові історію цієї трагедії.

Промову про голод 1932/33 рр. виголосив, з окремим призначенням, для цієї Маніфестації конґресмен Аннуціо з XI Іллинойського Дистрикту, яку поміщено в Конґресовому Рекорді дня 16 жовтня ц. р. Цю промову виголосив на Маніфестації заступник конґресмена — п. Паркер, оправдуючи неприявність конґресмена, нарадами НАТО в Туреччині. Заупокійну Панахиду за спокій душ знищених штучним голодом — попередив відповідною проповіддю о. митр. протоієрей Ф. Білецький в Катедрі Собору св. Володимира. Панахиду відправили 6 священиків обох обрядів перед символічною домовиною, при співучасті хору собору св. Володимира. Після відчитання резолюцій по-українськи і по-англійськи, духова оркестра СУМА відіграла „Боже Великий" і „Не пора", на чому закінчено маніфестацію. Програмою проводив інж. С. Голяш.

Свято помісности в Піттсбурґу

Українці католики та українсько-руська громада Пітсбурщини вже втретє відзначать Свято Помісности Української Католицької церкви в діяспорі, що має відбутися в неділю 11 листопада ц. р. в церкві св. Івана Хрестителя у Мекізракс, коло Піттсбурґа.

О 4-ій год. по полудні о. Андрій Кертіс, в сослуженні отців парохів Піттсбурщини відправить Молебень в намірені Помісної УКЦеркви. В мистецькій програмі виступлять два місцеві хори: один із церкви св. Івана Хрестителя із Мекізраку під керівництвом Ізидора Луковського та хор із матірної церкви св. Івана Хрестителя із Савтсайд Піттсбурґу із своїм диригентом, Михайлом Майношом.

Головним промовцем буде інж. С. М. Тимяк, голова окружного осередку Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦ в Піттсбурґу, який говоритиме про значення Синодів УКПЦ для українсько-руської громади Піттсбурщини. Після офіційної частини відбудуться в тому приміщенні Річні Загальні Збори Окружного Осередку ТЗПУ-УКЦ, в програмі яких будуть звіти із діяльности членів Управи, Контрольної комісії, вибори нової Управи та внески і запити.

Українське Патріярхальне Товариство запрошує всіх, що дорожать долею Української Католицької Помісної Церкви прибути чисельно на Свято Помісности та заманіфестувати свою беззастережну піддержку Їх Блаженству Патріярхові Йосифові I та всім Владикам Синоду в їхніх змаганнях за послідовне введення в життя Помісности та патріярхального устрою в УКПЦ.

С. М. Т.

Нова виставка українських мисткинь

У найближчу неділю 11-го листопада ц. р. о 1-ій год. відбудеться у новій домівці Союзу Українок в Америці, — під ч. 108 2 Евню в Ню Йорку відкриття вже 17-ої з черги Образотворчої Жіночої Виставки. Організує ті щорічні виставки й спонзорує їх 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку, а ініціяторкою того дотепер успішного почину була Христина Босвідка. Ціль того задуму — підбадьорити передусім молоді адептки образотворчого мистецтва, студентки високих мистецьких шкіл, давши їм змогу виставити свої твори. У практиці виявилося, що ті виставки охоплювали не тільки молоді й мало ще відомі мисткині, але й видатні, як ось Ольга Дядинюк, Софія Зарицька, Катря Кричевська, Ольга Гурська - Крюкова, Зоя Лєсовська, Галина Мазепа, Людмила Морозова, Надія Сомко, Ірена Шухевич і багато інших. Своїм мистецьким рівнем ті виставки зразу здобули собі признання наших мистецтвознавців, доказом чого було те, що відкривали ті виставки такі відомі й суворі мистецькі критики, як: пок. Антін Малюца, Яків Гніздовський чи Любомир Кузьма.

Ця нова виставка жіночої мистецької творчости охоплює знову – як кожна попередня – коло 30 мисткинь із 100 експонатами. Простора заля запевнює кращу, як раніше, можливість розміщення образів особливо таких, які вимагають віддалі для їх правильної оцінки. Очевидно, що всі збірні виставки мусять охоплювати твори глибші і кращі, як також скромніші. Але, як сказано, головна ціль попередніх і цієї виставки — дати змогу передусім молодим адептам мистецтва „вийти у світ", показатися українській публіці. Тому не мали рації ті критичні голоси, які закидали 64-му Відділові СУА, що — мовляв — він входить в компетенції Об'єднання мистців українців в Америці. Навпаки, якщо ті виставки жіночої творчости й були якимсь „суперництвом" з виставками ОМУА, то це було і є благородне суперництво. Виставки жіночої мистецької творчости ні трохи не перешкоджують мисткиням брати участь також у загальних мистецьких виставках, що їх улаштовує ОМУА. А коли ті жіночі виставки додають відваги молодим адептам і заохочують їх до дальшої творчої праці, то цим тільки вони сприяють поширенні членства в ОМУА.

25-го листопада о год. 1-ій по пол. відбудеться на тлі тієї 17-ої виставки її обговорення. Доповідачем буде мистець Любомир Кузьма. 64-ий Відділ СУА запрошує наше громадянство відвідати цю виставку і вислухати доповідь.

І. К.

КОСМІЧНА РАКЕТА „МАРІНЕР 10" ЛЕТИТЬ ДО ПЛЯНЕТИ МЕРКУРІЯ

Космічна ракета „Марінер 10", яка була запущена в космос у суботу, 3-го листопада, з Кейп Канаверал, Флорида, повинна долетіти до плянети Меркурій в березні 1974-го року. Ракета „Марінер 10", запущена в космос без залоги, має зробити цілий ряд знімок із поверхні цієї досі недосліджуваної плянети. В дорозі до Меркурія, „Марінер 10" фотографуватиме також поверхню плянети Венери.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 11 ЛИСТОПАДА 1973 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76 Відд., о год. 1 по пол. в Укр. Кат. Школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, гол., Т. Клебан, кас., М. Демчук, секр.